

VALSTS UN ES ATBALSTS

Atbalsts bioloģiskās lauksaimniecības attīstībai

Zemkopības ministrija ir izstrādājusi grozījumus MK noteikumos Nr. 282 „Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu lauku attīstībai – vides un lauku ainavas uzlabošanai”.

Attiecībā uz bioloģisko lauksaimniecību grozījumu projektā ir precizēts nosacījums par minimāliem ieņēmumiem no lauksaimniecības produkcijas realizācijas. Uzmanība pievērsta MK noteikumu 26.3. apakšpunktā minētajam nosacījumam, tas ir, par to pret kuru atbalstam pieteikto platību (vienotajam platību maksājumam vai bioloģiskās lauksaimniecības atbalstam) ir jāaprēķina minimālie ieņēmumi no lauksaimniecības produkcijas realizācijas. ZM norāda, ka minimālie ieņēmumi no lauksaimniecības produkcijas realizācijas jāaprēķina pret iepriekšējā gadā bioloģiskās lauksaimniecības atbalstam deklarētajām platībām, nevis vienotā platības maksājuma platībām.

Tāpat grozījumos ir iekļauts izņēmums, ka reālie saimniecības ieņēmumi varēs būt līdz 10% zemāki par noteikumos noteiktiem minimāliem ieņemu-

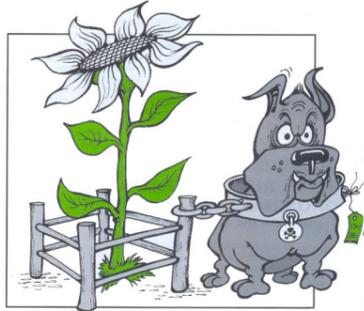
miem.

Grozījumi stāsies spēkā pēc to apstiprināšanas Ministru kabinetā un publicēšanas laikrakstā „Latvijas Vēstnesis”.

Vēl arvien neskaidrs ir šāds lauksaimnieku jautājums – uz kuriem atbalsta pretendentiem attiecas izņēmums par minimālo ieņēmumu no lauksaimniecības produkcijas realizācijas nosacījuma piemērošanu? ZM skaidro, ka ņemot vērā, ka minimālos ieņēmumus no lauksaimniecības produkcijas realizācijas aprēķina pret iepriekšējā gadā, tas ir, 2007. gadā bioloģiskās lauksaimniecības atbalstam deklarētām platībām, tad iepriekš minētais nosacījums neattiecas uz šādiem atbalsta pretendentiem:

- tiem, kas 2008. gadā pirmo reizi pretendē uz bioloģiskās lauksaimniecības atbalstu;
- tiem, kas 2007. gadā iesniedza Platību maksājumu iesniegumu, piesakoties uz citiem atbalsta maksājumiem, izņemot BLA, jo jaunas saistības šajā apakšpasākumā nevarēja uzņemt.

Sagatavots pēc
Zemkopības ministrijas informācijas

LAUKU ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA

Atbalsts tūrisma aktivitāšu veicināšanai

Lauku atbalsta dienests izsludinājis atklāta konkursa projektu iesniegumu pieņemšanu Eiropas Savienības Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai un Lauku attīstības programmas pasākumam „Tūrisma aktivitāšu veicināšana”. Pirmās kārtas projektu iesniegumu pieņemšana notiks no **2008. gada 15. novembra līdz 2008. gada 15. decembrim**.

Pirmās kārtas pieejamais publiskais finansējums ir Ls 3 040 616 (trīs miljoni četrdesmit tūkstoši seši simti sešpadsmit latu).

Kārtā iesniegto projektu iesniegumu projektu īstenošanas beigu datums ir trīs gadu laikā no līguma noslēgšanas dienas ar Lauku atbalsta dienestu.

Projekta iesnieguma veidlapa, metodiskie norādījumi tās aizpildīšanai, kā arī cita noderīga informācija ir atrodama mājaslapas www.lad.gov.lv sadaļā *ES atbalsts*.

Projekta iesniegumi jāiesniedz Lauku atbalsta dienesta reģionālajās lauksaimniecības pārvaldēs – juridiskām personām – pēc juridiskās adreses,

fiziskām personām – pēc projekta īstenošanas adreses.

2008. gada 1. oktobrī stājās spēkā MK noteikumi Nr. 745 „Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu atklātu projektu iesniegumu konkursu veidā pasākumam „Tūrisma aktivitāšu veicināšana”, kas nosaka kārtību, kādā piešķirs valsts un ES atbalstu šajā pasākumā.

Pasākuma mērķis ir veicināt nelauksaimnieciskās aktivitātes lauku teritorijā, attīstot un pilnveidojot lauku tūrisma un ar tūrisma saistītos pakalpojumus un infrastruktūru.

Kādas aktivitātes tiek atbalstītas?

Pasākuma ietvaros tiek atbalstītas šādas aktivitātes:

- esošo tūristu mītņu (līdz 20 gultavietām) rekonstrukcija vai vienkāršota rekonstrukcija (turpmāk – 1. aktivitāte);
- esošo tūristu mītņu ēdināšanas bloka būvniecība vai rekonstrukcija, vai vienkāršota rekonstrukcija un nepieciešamā aprīkojuma iegāde (turpmāk – 2. aktivitāte);

- kempingu un jaunatnes tūrisma mītnu koplietošanas virtuves, ēdamtelpas, tualetes un dušas būvniecība vai rekonstrukcija, vai vienkāršota rekonstrukcija (neietverot pirts vai saunas būvniecību vai rekonstrukciju, vai vienkāršotu rekonstrukciju) (turpmāk – 3. aktivitāte);
- tūrisma pakalpojumu sniegšanas dažādošana (turpmāk – 4. aktivitāte):
  - peldvietu izveide;
  - aktīvo atpūtas taku izveide vai pilnveidošana;
  - dabas atpūtas parku izveide vai pilnveidošana;
  - atrakciju, zirgu izjāžu laukumu, distanču slēpošanas trašu, veloceliņu izveide vai pilnveidošana;
  - ūdenstūrisma apmetņu vietu izveide vai labiekārtošana;
  - infrastruktūras pielāgošana personām ar funkcionāliem traucējumiem;
  - inventārs tūrisma pakalpojuma nodrošināšanai;
  - sporta laukumu un sporta un atpūtas būvju celtniecība, kas ietilpst esošajā vai plānotajā tūrisma pakalpojumā;
  - nojumes vai slēgtu telpu izveide vai paplašināšana inventāra glabāšanai, kas nepieciešams tūrisma pakalpojuma nodrošināšanai;
- vides aizsardzības investīcijas tūristu mītnē – notekūdeņu attīrīšanas sistēmas un nosēdaku izbūve vai rekonstrukcija, azbestu saturošo jumta seguma materiālu nomaiņa ar videi draudzīgu materiālu (turpmāk – 5. aktivitāte).

☑Kas var saņemt atbalstu?

Atbalsta pretendents var būt

- zemnieku saimniecība;
- fiziskā persona, kura veic saimniecisko darbību;
- komersants.

☑Kur var īstenot projektus?

Pasākumu īsteno Latvijas lauku teritorijā, izņemot Rīgas rajonu.

Lauku teritorija MK noteikumu Nr. 745 izpratnē

- līdz 2008. gada 31. decembrim ir visa Latvijas teritorija, izņemot republikas pilsētas un rajonu administratīvo centru pilsētas. Par lauku teritoriju uzskatāma arī lauku teritorija rajonu administratīvo centru pilsētās ar lauku teritoriju;
- sākot ar 2009. gada 1. janvāri, – visa Latvijas teritorija, izņemot republikas pilsētas un novadu teritoriālās vienības – pilsētas, kurās ir vairāk nekā 5000 iedzīvotāju. Par lauku teritoriju uzskatāma arī novadu teritoriālās vienības – pilsētas ar lauku teritoriju – lauku teritorija, ja attiecīgajā pilsētā ir vairāk nekā 5000 iedzīvotāju.

☑Cik liels ir pieejamais finansējums?

Visā plānošanas periodā vienam atbalsta saņēmējam maksimālā attiecināmo izmaksu summa nedrīkst pārsniegt Ls 263 550:

- 1. aktivitātei – Ls 52 710;
- 2. aktivitātei – Ls 35 140;
- 3. aktivitātei – Ls 70 280;
- 4. aktivitātei – Ls 52 710;
- 5. aktivitātei – Ls 52 710.

☑Kāda ir atbalsta intensitāte?

Atbalsta intensitāte tiek diferencēta atbilstoši tās pašvaldības grupai, kuras teritorijā aktivitātes īsteno, saskaņā ar normatīvajiem aktiem par kritērijiem valsts budžeta dotācijas piešķiršanai pašvaldībām un plānošanas reģioniem Eiropas Savienības struktūrfondu līdzfinansēto projektu īstenošanai.

Atbalsta intensitāte

- pirmajai un otrajai pašvaldību grupai būs 30%;
  - trešajai un ceturtajai pašvaldību grupai – 40%;
  - piektajai pašvaldību grupai – 50% no projekta kopējās attiecināmo izmaksu summas.
2. un 4. aktivitātei atbalsta intensitāte apriņķojuma iegādei visās pašvaldībās būs 30% no projekta kopējās attiecināmo izmaksu summas.

☑Kādi atbilstības nosacījumi ir jāievēro projekta iesniedzējam?

Atbalsta pretendents ir jāatbilst šādiem atbalsta saņemšanas nosacījumiem:

- īstenojot projektu, jāpasniedz attiecīgā pasākuma mērķis;
- jābūt reģistrētam valsts aģentūras „Tūrisma attīstības valsts aģentūra” tūrisma pakalpojumu sniedzēju datubāzē;
- kā tūrisma pakalpojumu sniedzējam jābūt iekļautam tūrisma bukletā vai interneta mājaslapā, kuru izveido ar tūrisma jomas popularizēšanu saistīta institūcija;
- jāattīsta un jāpaplašina saimnieciskā darbība, izpildot vismaz vienu no šādiem nosacījumiem:
  - jaunu darba vietu radīšana;
  - esošo darba vietu saglabāšana;
- projekta iesniegumā jāpierāda ekonomiskā dzīvotspēja;
- aktivitātes ietvaros uz atbalstu var pretendēt tikai tādi atbalsta pretendenti, kuru esošās tūristu mītnes apmērs nepārsniedz 20 gultasvietas. Vienas gultasvietas apjomu nosaka, ņemot vērā, ka uz vienu gultasvietu ir paredzēti 30 kvadrātmetri, attiecinot pret to kopējo ēkas platību, kura paredzēta tūristu diennakts izmitināšanai.

☑Kādi ir ekonomiskās dzīvotspējas kritēriji?

Ekonomiskās dzīvotspējas kritēriji ir atkarīgi no projekta iesnieguma attiecināmo izmaksu summas (skat. 3. lpp.).

Ja projekta iesniegumam attiecināmo izmaksu summa

<p>ir līdz Ls 70 280</p> <p>ekonomisko dzīvotspēju pierāda pozitīva naudas plūsma projekta iesnieguma iesniegšanas gadā, visos tā ieviešanas gados un gadā pēc projekta ieviešanas</p> <p>Gadā pēc projekta ieviešanas ienākumiem no lauksaimnieciskās ražošanas jāpalielinās vismaz par 3% vai arī izdevumiem jāsamazinās par 3%, salīdzinot ar pēdējo noslēgto gadu</p>	<p>pārsniedz Ls 70 280</p> <p>ekonomiskās dzīvotspējas kritēriji ir šādi: * (pašu kapitāls) : (aktīvu kopsumma) $\geq 0,20$; * (apgrozāmie līdzekļi) : (īstermiņa kreditori) $\geq 1,00$ (no īstermiņa kreditoriem izslēdz īstermiņa nākamo periodu ieņēmumu sastāvā iekļauto valsts un Eiropas Savienības finansiālo atbalstu); * (tirā peļņa) + (nolietojums) $\times 50\% \geq 0$</p> <p>Pēdējā noslēgtā gadā pirms projekta iesnieguma iesniegšanas uzņēmumam ir jāatbilst vismaz diviem no minētajiem kritērijiem. Gadā pēc projekta ieviešanas uzņēmumam ir jāatbilst visiem šiem minētajiem rādītājiem un jāpalielina vismaz viens no dzīvotspējas rādītājiem par 0,05, salīdzinot ar pēdējo noslēgto gadu pirms projekta iesnieguma iesniegšanas</p>
--	--

☑Kas ietilpst attiecināmajās izmaksās?
Pasākuma ietvaros attiecināmās izmaksas tiek dalītas pa atbalstāmajām aktivitātēm.

	1. aktivitāte	2. aktivitāte	3. aktivitāte	4. aktivitāte	5. aktivitāte
Attiecināmās izmaksas	rekonstrukcijas vai vienkāršotas rekonstrukcijas izmaksas *	aprikojuma iegādes izmaksas būvniecības, rekonstrukcijas, vienkāršotas rekonstrukcijas izmaksas *	būvniecības, rekonstrukcijas, vienkāršotas rekonstrukcijas izmaksas *	iekārtu un aprikojuma iegādes izmaksas, lai nodrošinātu minētās aktivitātes infrastruktūras uzturēšanu būvniecības, rekonstrukcijas, vienkāršotas rekonstrukcijas izmaksas *	būvniecības, rekonstrukcijas, vienkāršotas rekonstrukcijas izmaksas *
	būvmateriālu iegādes izmaksas, pamatojoties uz akceptētu būvprojektu tehniskā projekta stadijā vai uz atbalsta pretendenta sagatavotu tami, bet nepārsniedzot maksimālās būvju tipu attiecināmās izmaksas				
	vispārīgās izmaksas, kas attiecas uz arhitektu, inženieru un konsultantu honorāriem, juridiskiem pakalpojumiem, tehniski ekonomiskiem pamatojumiem, patentu un licenču saņemšanas izmaksām, kuras tieši saistītas ar projekta sagatavošanu vai īstenošanu, bet nepārsniedz 8% no kopējām attiecināmām izmaksām				

* pamatojoties uz līgumiem ar trešajām personām, kas atbildīgas par darbu veikšanu, bet nepārsniedzot maksimālās būvju tipu attiecināmās izmaksas (MK noteikumu 4. pielikums)

☑Kā veiks projektu vērtēšanu un atlasī šajā pasākumā?
Projekta iesniegumus sarindos pēc projektu atlasē kritērijiem.

Kritērijs	Kritērija skaidrojums
Atbalsta pretendenta iepriekš saņemtais atbalsta apjoms ¹	Vairāk punktu saņems atbalsta pretendents, kurš iepriekš nav saņēmis atbalstu vai saņemtais atbalsta apjoms nepārsniedz Ls 150 000
Akceptēts būvprojekts ²	Maksimālos punktus saņems tas atbalsta pretendents, kurš atbalsta saņemšanai pieteicis jau akceptētu būvprojektu, punktus iespējams saņemt arī, ja tiek iesniegta apliecinājuma karte
Tūristu mītnes noslodze ³ iepriekšējā gadā	15 punktus saņems pretendents, kura tūrisma mītnes noslodze vasaras sezonā (01.05.-01.10.) ir bijusi lielāka par 40% vai arī visu gadu noslodze bijusi lielāka par 20%
Atbalsta pretendenta darbība nozarē	Punktus saņems tas pretendents, kurš tūrisma nozarē darbojies vairāk nekā 3 gadus
Starpība starp maksimāli pieļaujamo atbalstu un projektam pieprasīto atbalstu	Par katru pilnu procentu, par kuru samazinās atbalsta maksimālo iespējamo sabiedrisko finansējumu, tiks piešķirts punkts

¹ Atbalsts tūrisma nozarē no Speciālās pirmsiestāšanās programmas lauksaimniecībai un lauku attīstībai (SAPARD) un Vienotā programmdokumenta.
² Saskaņā ar normatīvajiem aktiem par būvniecību.
³ Maksimālais punktu skaits par tūristu mītnes iepriekšējā gada noslodzi ir 15 punkti.

Ja projektu atlasē kritērijiem punktu skaits ir vienāds, priekšroka ir atbalsta pretendenta, kurš darbojas pašvaldībā ar mazāku teritorijas attīstības indeksu.

Sagatavots LLKC Ekonomikas nodaļā
pēc minētajiem MK noteikumiem

LAUKU ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA

Atbalsts lauku mantojuma saglabāšanai un atjaunošanai

Lauku atbalsta dienests ir izsludinājis Lauku attīstības programmas 2007.–2013. gadam pasākuma „Lauku mantojuma saglabāšana un atjaunošana” ietvaros izstrādāto projekta iesniegumu pieņemšanu. Pirmās kārtas projektu iesniegumu pieņemšana notiks no **2008. gada 15. novembra līdz 2008. gada 15. decembrim**.

Pirmās kārtas pieejamais publiskais finansējums ir Ls 1 520 305 (viens miljons pieci simti divdesmit tūkstoši trīs simti pieci lati).

Projekta iesnieguma veidlapa, metodiskie norādījumi tās aizpildīšanai, kā arī cita noderīga informācija ir atrodama mājaslapas www.lad.gov.lv sadaļā *ES atbalsts*.

Projektu īstenošanas beigu datums ir trīs gadu laikā no līguma noslēgšanas dienas starp atbalsta pretendentu un Lauku atbalsta dienestu.

Projektu iesniegumi jāiesniedz Lauku atbalsta dienesta reģionālajās lauksaimniecības pārvaldēs pēc atbalsta pretendenta juridiskās adreses.

2008. gada 1. oktobrī stājās spēkā MK noteikumi Nr. 755 „Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu pasākumam „Lauku mantojuma saglabāšana un atjaunošana”, kas nosaka kārtību, kādā piešķirs valsts un ES atbalstu šajā pasākumā.

Pasākuma mērķis ir veicināt ar lauksaimniecības, mežsaimniecības, pārtikas ražošanas un apstrādes nozari saistītā kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu, atjaunošanu un uzlabošanu, padarot to pieejamu sabiedrībai.

Kādas aktivitātes tiek atbalstītas?

Pasākuma ietvaros tiek atbalstītas šādas aktivitātes:

- muzeju darbības attīstība:
  - ēku renovācija, tai skaitā arī vienkāršota renovācija vai piemērošana muzeja funkciju veikšanai;
  - ar lauksaimniecības un mežsaimniecības, pārtikas ražošanas vai apstrādes nozari saistītu iekārtu, tehnikas, darbarīku restaurācija vai izgatavošana ekspozīcijas izveidei un demonstrēšanai darbībā;
  - muzeja norāžu un informācijas stendu izveide, interneta nodrošināšana muzeja telpās;
  - muzeja īpašumā vai valdījumā esošās teritorijas sakopšana un labiekārtošana;
- profesionālās izglītības iestādes īpašumā vai valdījumā esošās teritorijas sakopšana un labiekārtošana, lai nodrošinātu publisku pieejamību un kultūras mantojuma saglabāšanu.

Kas var saņemt atbalstu?

Atbalsta pretendenti var būt

- ar lauksaimniecības, mežsaimniecības, pārtikas ražošanas un apstrādes nozari saistīts akreditēts muzejs; institūcija, kuras struktūrvienība ir akreditēts muzejs; pašvaldība, kuras iestāde ir akreditēts muzejs;
- profesionālās izglītības iestāde, kas īsteno akreditētu lauksaimniecības, mežsaimniecības, pārtikas ražošanas vai apstrādes nozares profesionālās izglītības programmu un ir izvietota valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā iekļautā objektā, kura teritorija pieejama sabiedrības apskatei.

MK noteikumu Nr. 755 izpratnē ar apstrādes nozari ir saistīti muzeji, kas eksponē vai demonstrē šādu nodarbošanās veidus:

- keramikas un ādas priekšmetu izgatavošanu;
- kokamatniecību;
- metāla izstrādājumu amatniecību;
- apģērbu un tekstiliju amatniecību.

Kur var īstenot projektus?

Pasākuma īstenošanas vieta ir visa Latvijas teritorija, izņemot republikas pilsētas.

Cik liels ir pieejamais finansējums?

Visā plānošanas periodā (līdz 2013. gadam) vienam atbalsta pretendentam maksimālā attiecināmo izmaksu summa ir Ls 140 000.

Kāda ir atbalsta intensitāte?

Atbalsta intensitāte ir noteikta šāda:

- valsts un pašvaldību iestādēm, kuras var būt atbalsta pretendenti, atbalsta apmērs ir 100% no projekta kopējās attiecināmo izmaksu summas;
- pārējiem atbalsta pretendentiem atbalsta apmērs ir 75% no projekta kopējās attiecināmo izmaksu summas.

Kas ietilpst attiecināmajās izmaksās?

Pasākuma ietvaros attiecināmās izmaksas tiek dalītas pa atbalstāmajām aktivitātēm.

Aktivitātes				
Muzeju darbības attīstība				
Ēku renovācija, tai skaitā arī vienkāršota renovācija vai piemērošana muzeja funkciju veikšanai	Ar lauksaimniecības un mežsaimniecības, pārtikas ražošanas vai apstrādes nozari saistītu iekārtu, tehnikas, darbarīku restaurācija vai izgatavošana ekspozīcijas izveidei un demonstrēšanai darbībā	Muzeja norāžu un informācijas stendu izveide, interneta nodrošināšana muzeja telpās	Muzeja ipašumā vai valdījumā esošās teritorijas sakopšana un labiekārtošana	Profesionālās izglītības iestādes ipašumā vai valdījumā esošās teritorijas sakopšana un labiekārtošana, lai nodrošinātu publisku pieejamību un kultūras mantojuma saglabāšanu
ēku renovācijas, tai skaitā vienkāršotās renovācijas izmaksas * pamatlīdzekļu iegāde muzeja funkciju nodrošināšanai būvmateriālu iegāde, pamatojoties uz atbalsta pretendenta sagatavotu tēmi, ja paredzēta vienkāršota renovācija, vai pamatojoties uz akceptētu renovācijas projektu tehniskā projekta stadijā **	iekārtu, tehnikas, darbarīku restaurācijas vai to izgatavošanas izmaksas * materiālu iegādes, iekārtu, tehnikas, darbarīku restaurācijas vai to izgatavošanas izmaksas ** norāžu un informācijas stendu izgatavošanas, noformēšanas un uzstādīšanas izmaksas * norāžu un informācijas stendu izgatavošanai nepieciešamo materiālu iegādes izmaksas ** interneta ierīkošanas izmaksas muzeja telpās *		teritorijas sakopšanas un labiekārtošanas izmaksas * teritorijas sakopšanai un labiekārtošanai nepieciešamo materiālu izmaksas ** teritorijas sakopšanai un labiekārtošanai nepieciešamo pamatlīdzekļu iegādes izmaksas	
ar projekta sagatavošanu un ieviešanu tieši saistītas vispārējās izmaksas, tai skaitā samaksa par arhitektu, inženieru un konsultantu darbu, juridiskiem pakalpojumiem, tehniski ekonomisko pamatojumu izstrādi, patentu un licenču iegādi, ja tās nepārsniedz astoņus procentus no projekta kopējās attiecināmo izmaksu summas				

* pamatojoties uz līgumiem ar trešajām personām, kas ir atbildīgas par darbu veikšanu

** ja netiek slēgti līgumi ar trešajām personām par šo darbu izpildi

Kā veiks projektu vērtēšanu un atlasī šajā pasākumā?

Projekta iesniegumus sarindo pēc projektu atlasē kritērijiem.

Atbalsta pretendents	Kritērijs	Kritērija skaidrojums
Muzejs	Muzeja priekšmetu skaits, kas saistīti ar lauksaimniecības, mežsaimniecības, pārtikas ražošanas un apstrādes nozari	Punktus par šo kritēriju saņems muzejs, kuram noteikto muzeja priekšmetu skaits ir 200 vai vairāk priekšmetu
	Muzejs ir akreditēts uz projekta iesnieguma iesniegšanas dienu	Punktus saņems muzejs, kas ir akreditēts vismaz vienu gadu, toties maksimālo punktu skaitu iegūs muzejs, kas ir akreditēts ilgāk par 3 gadiem
	Muzejs atvērts apmeklētājiem	Punktus saņems muzejs, kurš apmeklētājiem atvērts 6 vai vairāk mēnešu gadā
	Muzejs atvērts	Maksimālo punktu skaitu saņems muzejs, kurš atvērts vairāk nekā 5 dienas nedēļā, tomēr punkti tiks piešķirti arī tiem muzejiem, kuri atvērti arī 1-3 dienas nedēļā
	Muzeja apmeklētāju skaits iepriekšējā kalendāra gadā	Punktus saņems muzeji, kuros iepriekšējā gadā bijis vismaz 100 apmeklētāju
	Muzeja ēku un teritorijas statuss	Punktus saņems muzejs, kurš atrodas valsts vai vietējās nozīmes kultūras pieminekļi* vai tā daļā
	Muzejs atrodas	Punktus saņems muzejs, kurš atrodas lauku teritorijā ārpus pilsētas
Profesionālā izglītības iestāde	Profesionālajā izglītības iestādē apgūst	Visvairāk punktu saņems izglītības iestāde, kurā apgūst vairāk par vienu lauksaimniecības, mežsaimniecības, pārtikas ražošanas vai apstrādes nozares izglītības programmu
	Profesionālā izglītības iestāde atrodas	Punktus saņems izglītības iestāde, kura atrodas lauku teritorijā ārpus pilsētas
	Profesionālās izglītības iestādes izglītojamo skaits uz mācību gada sākumu	Visvairāk punktu saņems izglītības iestāde, kurā uz mācību gada sākumu izglītojamo skaits ir lielāks par 500, tomēr punktus saņems arī pārējās izglītības iestādes, kurās ir mazāks izglītojamo skaits
	Profesionālās izglītības iestādes teritorija ir	Punktus saņems visas izglītības iestādes, tomēr visvairāk tās, kuru teritorija ir lielāka par 3 hektāriem

* Valsts vai vietējās nozīmes kultūras pieminekļi atbilstoši likuma „Par kultūras pieminekļu aizsardzību” 14. pantam ir iekļauti Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā.

Ja iegūtais projektu atlasē kritēriju punktu skaits ir vienāds, priekšrocības ir atbalsta pretendētā, kurš projektu īsteno pašvaldībā ar zemāku teritorijas attīstības indeksu, kas noteikts normatīvajos aktos par teritorijas attīstības indeksa aprēķināšanas un piemērošanas kārtību.

Sagatavots LLKC Ekonomikas nodaļā
pēc minētajiem MK noteikumiem

SAVSTARPĒJĀ ATBILSTĪBA

Savstarpējās atbilstības prasības vides jomā (turpinājums)

Gruntsūdeņu aizsardzība pret dažu bīstamu vielu radītu piesārņojumu

Ministru kabineta 22.01.2002. noteikumi Nr. 34 „Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī” nosaka to, ka piesārņojošo vielu ievadīšana pazemes ūdeņos ir aizliegta, izņemot gadījumus, ja tās izsūcas cauri augsnei vai ja reģionālajā vides pārvaldē ir saņemta atļauja. Gruntsūdeņus piesārņojošas vielas iedala īpaši bīstamās vielās (piemēram, dzīvsudrabs, kadmijs un to savienojumi, hloroforms) un bīstamās vielās (varš, svins, simazīns, naftas izcelsmes produkti u.c.).

Vides, īpaši augsnes, aizsardzība, lauksaimniecībā izmantojot notekūdeņu dūņas

Saistībā ar Ministru kabineta 02.05.2006. noteikumiem Nr. 362 „Noteikumi par notekūdeņu dūņu un to komposta izmantošanu, monitoringu un kontroli” izstrādāti nosacījumi, kas ir jāievēro, lauksaimnieciskajā darbībā izmantojot dūņas. Ja notekūdeņu dūņu vai komposta ražotājs un šī mēslojuma lietotājs vienojas par notekūdeņu dūņu vai komposta izmantošanu augšņu mēslošanai, viņi par to noformē attiecīgu rakstisku apliecinājumu.

Kā sastādīt apliecinājumu par notekūdeņu dūņu vai komposta izmantošanu?

Apliecinājumu sastāda, pamatojoties uz šādiem dokumentiem:

- notekūdeņu dūņu vai komposta sērijas kvalitātes apliecinājuma kopija (notekūdeņu un komposta lietotājam to izsniedz ražotājs). Apliecinājumā iekļauj notekūdeņu dūņu komposta kvalitātes rādītājus (agroķīmiskos rādītājus, smago metālu koncentrāciju saussnā, notekūdeņu dūņu komposta klasi u.c.);
- platības augšņu izpētes materiāli (augšņu virsējā slāņa analīžu rezultāti: masas koncentrācija smagajiem metāliem – kadmijam (Cd), hromam (Cr), varam (Cu), dzīvsudrabsam (Hg), niķelīam (Ni), svinam (Pb) un cinkam (Zn) –, kā arī augsnes vides reakcija pH_{KCl}). Augšņu paraugu analīzes veic tikai tajās laboratorijās, kas akreditētas attiecīgo rādītāju noteikšanai;
- kartogrāfiskais materiāls (mērogā 1:10 000 vai 1:5000) ar iezīmētām platībām, kurās paredzēts iestrādāt notekūdeņu dūņas vai kompostu.

Ja notekūdeņu dūņas vai kompostu attiecīgajā platībā iestrādā atkārtoti, apliecinājumam pievieno tikai notekūdeņu dūņu vai komposta sērijas kvalitātes apliecinājuma kopiju.

Apliecinājumā notekūdeņu dūņu un komposta ražotājs

norāda

- notekūdeņu vai komposta daudzumu;
- iestrādei paredzēto platību;
- iestrādei maksimāli pieļaujamo sausnas un dabiski mitru notekūdeņu dūņu vai komposta devu;
- audzējamās lauksaimniecības kultūras pirmajā gadā pēc notekūdeņu dūņu vai komposta iestrādes.

Ja lauksaimniecībā izmantojamās platības atrodas īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, notekūdeņu dūņu un komposta izmantošanu saskaņo ar reģionālo vides pārvaldi.

Ūdeņu aizsardzība pret piesārņojumu ar nitrātiem

Ūdeņu aizsardzībai pret lauksaimnieciskās izcelsmes avotu radītu piesārņojumu, it īpaši ar nitrātiem, ir jāievēro Aizsargjoslu likums un Ministru kabineta 18.12.2001. noteikumi Nr. 531 „Noteikumi par ūdens un augsnes aizsardzību no lauksaimnieciskās darbības izraisītā piesārņojuma ar nitrātiem”.

Virszemes ūdensobjektu aizsargjoslas nosaka ūdens-tilpēm (ezeriem, ūdenskrātuvēm), ūdenstecēm (upēm) un mākslīgiem ūdensobjektiem, lai samazinātu piesārņojuma negatīvo ietekmi uz ūdens ekosistēmām, novērstu erozijas procesu attīstību, ierobežotu saimniecisko darbību applūdināmajās zonās, kā arī saglabātu apvidum raksturīgo ainavu.

Kā nosaka aizsargjoslas platumu?

Aizsargjoslas platumu nosaka, ņemot vērā gada vidējais ūdens līmeni, bet, ja ir skaidri izteikts pamatkrasts, – no tā augšējās krants.

Saskaņā ar Aizsargjoslu likumu minimālie aizsargjoslu platumi lauku apvidos ir noteikti atkarībā no ūdensteces garuma, piemēram, Daugavai – ne mazāk kā 500 metrus plata josla katrā krastā, Lielupei, Ventai – ne mazāk kā 300 metrus plata josla katrā krastā, pārējām vairāk par 100 kilometriem garām ūdenstecēm – ne mazāk kā 300 metrus plata josla katrā krastā.

Kas jāievēro virszemes ūdensobjektu aizsargjoslā?

Lai nodrošinātu ūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu, Aizsargjoslu likums nosaka, ka virszemes ūdens objektu aizsargjoslā aizliegts

- lietot mēslošanas līdzekļus un ķīmiskos augu aizsardzības līdzekļus 10 m platā joslā;
- izvietot būves lopbarības glabāšanai (izņemot siena šķūņus), minerālmēslu, augu aizsardzības līdzekļu, degvielas, eļļošanas materiālu, bīstamo ķīmisko vielu vai ķīmisko produktu, kokmateriālu, kā arī bīstamās ķīmiskās vielas vai ķīmiskos produktus saturošu materiālu glabātavas, izņemot šim nolūkam teritoriju plānojumos paredzētās vietas;

- ierīkot atkritumu apglabāšanas poligonus un atkritumu izgāztuves;
  - veikt 50 metrus platā joslā kailcirtes, izņemot koku ciršanu ārkārtas situāciju sekū likvidēšanai un vējgāžu, vējlaužu un snieglaužu sekū likvidēšanai, kā arī paliņu pļavu atjaunošanai un apsaimniekošanai. Ja aizsargjosla ir šaurāka par 50 metriem, kailcirtē aizliegta visā aizsargjoslas platumā;
  - celt ēkas un būves teritorijās ar applūdinājuma varbūtību vismaz reizi simt gados, izņemot īslaicīgas lietošanas būves, mazākas lauku apvidū un šim nolūkam īpaši paredzētās aizsargbūves vai teritorijas uzbēršanu.
- Saskaņā ar Ministru kabineta 18.12.2001. noteikumiem Nr. 531 prasības saistībā ar ūdeņu aizsardzību no piesārņojuma ar nitrātiem attiecas uz saimniecībām, kas atrodas īpaši jutīgā teritorijā.

☑Kas ir īpaši jutīga teritorija?

Īpaši jutīga teritorija ir teritorija, uz kuru attiecas paaugstinātas prasības ūdens un augsnes aizsardzībai no lauksaimnieciskās darbības izraisītā piesārņojuma ar nitrātiem. Tās robežas ir Dobeles, Bauskas, Jelgavas un Rīgas rajona administratīvās teritorijas robežas, izņemot Rīgas un Jūrmalas pilsētas administratīvās teritorijas robežu.

☑Kādas prasības jāievēro, lietojot jebkura veida mēslojumu?

Mēslojumu nogāzēs izklieidē, ja lauku klāj augu sega vai ja mēslojums nekavējoties tiek iestrādāts tieši augsnē. Mēslojumu nedrīkst izklieidēt uz sasalušas, pārmitras, ar sniegu klātas augsnes. Palienēs un plūdu apdraudētajās teritorijās mēslojums jāizklieidē tikai pēc iespējamo plūdu sezonas beigām. Minerālmēsli minētajās teritorijās jāizsēj tikai kultūraugu veģetācijas laikā.

☑Kādas prasības jāievēro, izmantojot organisko mēslojumu?

Pakaišu kūtsmēslus, šķidrmēslus un vircu nedrīkst izklieidēt laikposmā no 15. novembra līdz 1. martam. Pakaišu kūtsmēsļu krātuves tilpumam jānodrošina savāktā mēslojuma apjoma uzkrāšana vismaz sešus mēnešus, bet šķidrmēsļu un vircas krātuves tilpumam – septiņus mēnešus (prasība attiecas uz fiziskām vai juridiskām personām, kuru valdījumā ir vairāk par piecām dzīvnieku vienībām). Virca no cieto kūtsmēsļu krātuvēm jāsavāc atsevišķā krātuvē, kuras tilpumam ir jānodrošina septiņos mēnešos savāktā apjoma uzkrāšana (prasība attiecas uz fiziskām vai juridiskām personām, kuru pārvaldībā ir vairāk par piecām dzīvnieku vienībām). Šķidrmēsļu un vircas krātuves jānosedz ar dabisku vai mākslīgi veidotu segslāni, kas samazina un aizkavē amonjaka un citu gaistošo vielu iztvaikošanu.

☑Kāda dokumentācija nepieciešama saimniecībām, kuras atrodas īpaši jutīgā teritorijā?

- Nepieciešamā dokumentācija:
- iegādāto minerālmēsļu daudzuma un uzskaites dokumenti (jāuzglabā vismaz trīs gadus);

- lauka vēsture, ja mēslošanas līdzekļus iestrādā 20 hektāru un lielākā platībā, bet augļu un dārzeņu saimniecībās – trīs hektāru un lielākā platībā (jāuzglabā vismaz trīs gadus);
- kultūraugu mēslošanas plāns un kopsavilkums, ja saimniecība mēslošanas līdzekļus lieto 20 ha un lielākā platībā, bet augļu un dārzeņu saimniecībās – trīs hektāru un lielākā platībā. Plāns jāizstrādā vienam gadam, pamatojoties uz augšņu agroķīmiskās izpētes rezultātiem, kas nav vecāki par pieciem gadiem. Kārtējā gada pavasarim un vasarai plāns jāizstrādā ne vēlāk kā līdz 15. aprīlim, bet zālāju un nākamā gada ražai sēto ziemāju mēslošanai rudenī – ne vēlāk kā līdz 15. augustam. Plāns un kopsavilkums rakstiski vai elektroniski (apstiprinot ar elektronisko parakstu) jāiesniedz Valsts augu aizsardzības dienestā ne vēlāk kā 30 dienu laikā no iepriekš minētajiem termiņiem. Kopsavilkumā jāiekļauj šāda informācija:
  - kopējā lauksaimniecībā izmantojamās zemes (LIZ) platība,
  - kopējais nepieciešamo barības elementu (NPK) daudzums visai apstrādājamai platībai,
  - kopējais lauksaimniecības dzīvnieku skaits,
  - kopējā saražotā NPK masa kūtsmēslos,
  - kopējais NPK izlietojums minerālmēsļu veidā,
  - starpība starp barības elementu kopējo nepieciešamo daudzumu un tā nodrošinājumu,
  - lauka efekts,
  - minimālās kultūraugu veģetācijas īpatsvars kopējā LIZ,
  - lauksaimniecības dzīvnieku kopējais skaits un skaits uz 1 ha LIZ,
  - visu veidu gan iegūto, gan iepirkto vai pārdoto organisko mēslošanas līdzekļu uzskaites dokumenti (jāuzglabā vismaz trīs gadus).

☑Kādi ir jābūt kultūraugu minimālajai veģetācijai rudens un ziemas periodā?

Lai novērstu augsnes eroziju un augu barības elementu (īpaši nitrātu slāpekļa) izskalošanos, daļai zemes rudens un ziemas periodā ir jābūt aizņemtai ar augiem vai augsnē neiestrādātām augu pēcpļaujas atliekām. Rudenī un ziemā vismaz 50% lauksaimniecībā izmantojamās zemēs ir jāuztur minimāla veģetācija. Minimālo augu veģetāciju („zaļās platības”) var nodrošināt tādi kultūraugi kā ziemāju graudaugi, ziemas rapsis, daudzgadīgie zālaugi, mazākās platībās šo funkciju veic dārzeni, augļu koki un ogulāji, zemenes, kā arī vēlu vācami kultūraugi. „Zaļās platības” var veidoties, ja uz lauka atstāj neiestrādātās kultūraugu pēcpļaujas atliekas – rugājus, zaļmēslojuma augus, vienmērīgi izklieidētas biešu lapas. Tomēr to spēja aizsargāt augsni no erozijas un augu barības elementu izskalošanās ir aptuveni uz pusi mazāka nekā labi izveidotam minēto kultūraugu zelmenim.

☑Kāds ir pieļaujamais organiskā mēslojuma daudzums?

Lauksaimniecībā izmantojamās platībās iestrādātais organiskā mēslojuma daudzums gadā saimniecībā nedrīkst pārsniegt 170 kg slāpekļa uz hektāru, kas atbilst pieļautajām 1,7 dzīvnieku vienībām uz hektāru (dzīvnieku vienība ir nosacīts dzīvnieks, kas gada laikā saražo 100 kg slāpekļa kūstmēšlos glabāšanas periodā. Dzīvnieku vienības nosaka atbilstoši MK 2001. gada 28. decembra noteikumu Nr. 531 4. pielikumam). Saimniecībā saražotais organiskā mēslojuma daudzums gadā

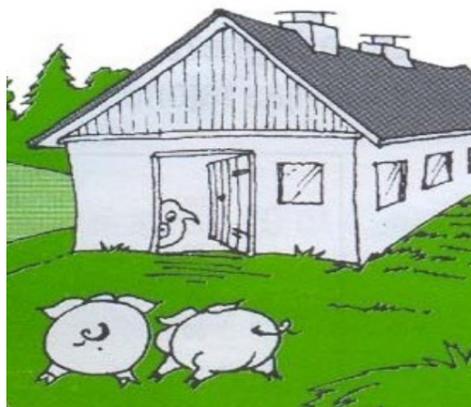
drīkst pārsniegt 170 kg slāpekļa uz hektāru, ja tā slēdz līgumu par organiskā mēslojuma izmantošanu citu saimniecību lauksaimniecībā izmantojamās platībās un nodrošina, ka atsevišķā saimniecībā lauksaimniecībā izmantojamās platībās iestrādātais organiskā mēslojuma daudzums gadā nepārsniedz 170 kg slāpekļa uz hektāru.

Sagatavoja LLKC Augkopības nodaļas vecākā speciāliste Ilze Skudra

SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs" piedāvā

Prakses norise uz atbalstu atzītās prakses vietās

Latvijas laukos pieprasījums pēc izglītotiem, ziņojošiem lauksaimniecības speciālistiem arvien pieaug. Darba devēji ir ieinteresēti, lai izglītības iestādi beigušie jaunieši būtu pietiekami kompetenti savā nozarē un pēc iespējas ātrāk iekļautos darba procesā. Tam ir nepieciešama pamatīga teorētisko un praktisko zināšanu bāze. Mūsu valstī lauksaimniecības un tai radniecīgas izglītības programmas var apgūt apmēram 15 profesionālās izglītības iestādēs un Latvijas Lauksaimniecības universitātē (LLU). Vērojumi liecina, ka jauniešu teorētiskā sagatavotība lielākoties ir pietiekama, taču praktiskā – nē. Viens no svarīgākajiem praktisko iemaņu iegūšanas posmiem profesionālās izglītības iestādēs ir kvalifikācijas prakse, augstskolās – prakse pirms diploma saņemšanas. Šīs prakses tiek īstenotas apgūstamās nozares uzņēmumos galvenokārt ārpus izglītības iestādes. Svarīgi, lai prakse veicami uzdevumi tur tiktu izpildīti atbilstoši mūsdienu tehnoloģijām. Tādēļ 2002. gada nogalē, kad profesionālās izglītības iestādes vēl bija Zemkopības ministrijas pakļautībā, tā Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centram (LLKC) uzticēja veikt prakses vietu atlasī. Atlase notiek konkursa kārtībā, katras nozares prakses vietai pēc stingri noteiktiem, vienotiem kritērijiem, tādējādi, izvēloties piemērotākās prakses vietas, tiek nodrošināta pilnvērtīga prakses norise. Konkursa mērķis ir izvērtēt un

atzīt par atbalstāmām prakses vietām tās juridiskās un fiziskās personas, kas spētu nodrošināt kvalitatīvas prakses iespējas tiem profesionālās izglītības iestāžu izglītojamiem un augstskolu studentiem, kuri mācās lauksaimniecības, mežsaimniecības, zivsaimniecības, lauku tūrisma un pārtikas ražošanas izglītības programmās. Ņemot vērā to, ka LLKC darbība aptver visu Latvijas teritoriju, uz konkursu tiek virzītas rajonu labākās prakses vietas.

2003. gadā, kad prakses vietu atlases konkurss notika pirmo gadu, tika atbalstītas 7 nozares. 2008. gadā – jau 11. Katru gadu šo prakses vietu skaits pieaug (1. tabula).

1. tabula

Prakses vietu skaits pa nozarēm

Nozare	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Laukkopība	44	52	69	91	101	93
Dārzkopība	13	18	23	31	32	33
Lauku tūrisms	17	22	27	41	42	43
Lopkopība	53	72	82	83	80	79
Bioloģiskā lauksaimniecība	5	7	14	32	33	35
Mežsaimniecība	2	3	4	12	12	11
Zivsaimniecība	5	5	5	8	8	9
Veterinārmedicīna		29	73	59	55	52
Stādu audzēšana			9	14	15	13
Lauksaimniecības tehnika				10	19	25
Pārtikas produktu pārstrāde					17	17
Kopā	139	138	306	381	414	410

Visvairāk prakses vietu parasti tiek piedāvāts laukkopības nozarē, jo tā ir viena no visizplatītākajām Latvijā. Daudz prakses vietu tiek piedāvāts arī lopkopībā un veterinārmedicinā. 2007. gadā visaktīvāk praktiskanti uzņēmti laukkopības, dārzkopības, veterinārmedicīnas un pārtikas produktu pārstrādes nozares prakses vietās (2. tabula).

Mežsaimniecības nozarē praktiskantus ir uzņēmušas tikai 8% no kopējām prakses vietām, ko var izskaidrot ar to, ka Latvijas Lauksaimniecības universitātes Meža fakultātes un Ogres Meža tehnikuma praktiskanti dodas praksē uz VAS „Latvijas valsts meži”, ar ko noslēgts savstarpējās

sadarbības līgums. VAS „Latvijas valsts meži” tikai viena mežniecība ir atzīta prakses vieta, pārējās konkursā nav piedalījušās, jo šīm izglītības iestādēm obligāta prasība praktizēties atzītā prakses vietā nav.

Tikai 7% no kopējā prakses vietu skaita uzņēmušas praktiskantus stādu audzēšanas nozarēs, kur piedāvāto prakses vietu skaits ir neliels – 2007. gadā tikai 15 praktiskantu. Šo specialitāti apgūst maz jauniešu. Bulduru dārzkopības vidusskolā, kur var iegūt specialitāti *stādu audzētājs*, 2007. gadā 4. kursā bija tikai deviņi izglītojamie, no kuriem uz atzītām prakses vietām devās seši topošie speciālisti.

2. tabula

Prakses izpilde uz atbalstu atzītās prakses vietās, 2007. gads

Nozare	Prakses vietu skaits, kas uzņēmušas praktiskantus	% no kopējā prakses vietu skaita
Laukkopība	24	24
Veterinārmedicinā	24	44
Dārzkopība	8	25
Lopkopība	6	8
Lauku tūrisms	6	14
Zivsaimniecība	1	13
Bioloģiskā lauksaimniecība	2	6
Pārtikas produktu pārstrāde	5	35
Stādu audzēšana	1	7
Lauksaimniecības tehnika	3	16
Mežsaimniecība	1	8
Kopā	81	

Topošajiem lauksaimniecības tehnikas speciālistiem paredzēto prakses vietu skaits ir niecīgs – 2007. gadā tikai 19 visā Latvijas teritorijā un praktiskantus uzņēmušas tikai 16% no šīs nozares prakses vietām. 2007. gadā neviens no LLU Tehniskās fakultātes studentiem nebija praktizējies atzītā prakses vietā. Savukārt profesionālās izglītības iestādēm ir ļoti laba sadarbība tieši ar atzītajām prakses vietām, tādēļ lielākā daļa (70–80%) izglītojamo prakses programmu izpilda tieši šajās prakses vietās.

Bioloģiskās lauksaimniecības nozarē praktiskantus uzņēmušas 6% no prakses vietām. Lai arī Latvijā nav nevienas izglītības iestādes, kas sagatavotu speciālistus darbam bioloģiskajā lauksaimniecībā, taču praktiskanti arvien vairāk interesējas par iespējām praktizēties tieši šādās saimniecībās.

No lopkopības nozares prakses vietām tikai 8% ir uzņēmušas praktiskantus, bet ir jāņem vērā, ka lopkopības speciālistus sagatavo vienīgi LLU. Šo specialitāti apgūst neliels studentu skaits (2007. gadā zootehnikas specialitāti apguva 51 students), daudzi strādā pastāvīgās darba vietās un praktizējas tur, tāpēc šīs nozares atzītās prakses vietās praktiskantu trūkst.

No visām pārtikas produktu pārstrādes nozarē atzītajām prakses vietām 35% uzņēmušas praktiskantus. Šī nozare saņem atbalstu tikai kopš 2007. gada, un tajā ir atzītas 17 prakses vietas.

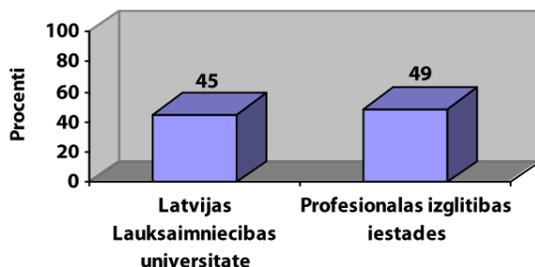
Zivsaimniecības speciālistus gatavo Lūznavas profesionālajā vidusskolā. 2007. gadā šajā specialitātē mācījās tikai 5 izglītojamie, un visi praktizējās kopīgā prakses vietā.

2007. gadā lauku tūrisma nozarē bija atzītas 42 prakses vietas, taču tikai 6 prakses vietas jeb 14% no tām ir uzņēmušas praktiskantus. Lauku tūrisma nozarē atzītās prakses vietas netiek piedāvātas visā Latvijas teritorijā, bet tikai 16 rajonos, tāpēc daudzi praktiskanti bija izvēlējušies prakses vietas tuvāk savai dzīvesvietai vai izglītības iestādei.

2007. gadā visaktīvāk praktiskantus uzņēmušas veterinārmedicīnas nozares prakses vietas – 44% no šajā nozarē atzītajām prakses vietām.

Aktīvi praktiskantus uzņēmušas arī laukkopības nozares prakses vietas – 24% no kopējā skaita. Visvairāk praktiskantu uzņēmusi mācību pētījumu saimniecība “Vecauce”, kur iespēja praktizēties ir ne tikai LLU studentiem, bet arī profesionālās izglītības iestāžu izglītojamiem.

Kopumā no visiem 11 nozaru praktiskantiem 2007. gadā uz atzītām prakses vietām bija devušies 45% LLU studentu un 49% profesionālās izglītības iestāžu izglītojamo (attēls).

Att. Prakses izpilde atzītās prakses vietās, %

Latvijā vēl nav noteikts, ka praktizēties var tikai atzītās prakses vietās, taču liela daļa izglītības iestāžu tomēr cenšas praktikantus sūtīt uz tām. Kā vienu no piemēriem var minēt LLU Lauksaimniecības fakultāti, kas savus pēdējo kursu studentus jau no konkursa pirmsākumiem ir motivējusi doties uz šādām prakses vietām.

Aptaujājot praktikantus, tika noskaidrots, kāpēc lielākā daļa no viņiem izvēlējušies praktizēties atbalsta saņemšanai neatzītās prakses vietās. Raksturīgākās atbildes:

- tuvu dzīvesvietai;
- ģimenes apstākļu dēļ;
- konkrētā rajonā attiecīgajā nozarē ir maz vai nav nevienas atzītas prakses vietas;
- prakse tiek veikta ļoti labās saimniecībās, taču tās nav izmantojušas iespēju iegūt atzītas prakses vietas statusu;
- iespēja praktizēties ārzemēs.

Latvijā 2007. gadā bija 414 atzītas prakses vietas, no tām atbalstu izmantojusi tikai 81 jeb 20% no kopējā atbalsta saņemšanai atzīto prakses vietu skaita. Tas izskaidrojams galvenokārt ar praktikanu nelielo skaitu atbalstāmās nozarēs.

Ņemot vērā to, ka atzīto prakses vietu popularizēšana notiek jau sesto gadu, iespējams, ka šogad praktikanti būs vairāk izmantojuši iespēju praktizēties tieši šajās prakses vietās.

2008. gada pirmajā pusgadā LLKC sadarbībā ar Izglītības un zinātnes ministriju veica atbalstāmo prakses vietu prakses vadītāju, profesionālās izglītības iestāžu izglītojamo un prakses vadītāju aptauju. Tās mērķis bija noskaidrot, vai profesionālo izglītības iestāžu izglītojamiem ir nodrošināta pilnvērtīga kvalifikācijas prakses apguve, vai ir iespējams izpildīt visus prakses programmā paredzētos uzdevumus, vai prakses vadītājs ir atsaucīgs un sniedz atbildes uz praktikanu interesējošiem jautājumiem, kā arī vai praktikantam ir nodrošināti labi sadzīves apstākļi.

Atbildes saņemtas no 8 profesionālās izglītības iestādēm. Kopumā apstrādātas 163 aptaujas anketas, 63 no tām bija aizpildījuši praktikanti, kuri sniedza atsauksmes par 37 prakses vietām (vairāki no viņiem praktizējās vienā prakses vietā). Atsauksmes par prakses vietām ir pozitīvas, gandrīz visi praktikanti norāda, ka šajās saimniecībās ir jauna, moderna tehnika, labi sadzīves apstākļi, kā arī atsaucīgs prakses vadītājs. Taču vairāki praktikanti atzīmē, ka izglītības iestādē ir novecojusi materiāli tehniskā bāze, tādēļ sākumā nereti prakses vietā rodas grūtības, jo atsevišķi veicamie darbi izglītības iestādē nemaz nav apgūti vai arī tie apgūti, izmantojot novecojušas iekārtas. Uz

šo problēmu norāda arī izglītības iestāžu un prakses vietu prakses vadītāji.

Izglītības iestāžu prakses vadītāji aizpildīja 57 aptaujas anketas par 38 prakses vietām. Viņi uzsver, ka ar atbalsta saņemšanai atzītajām prakses vietām ir apmierināti, jo pārsvarā jau ir izveidojusies ilggadēja sadarbība. Visās prakses vietās lielākoties ir šaura specializācija – tikai laukkopība, dārzkopība vai lopkopība, bet atsevišķas kvalifikācijas prakses programmas aptver plašu veicamo darbu spektru, tādēļ izglītības iestādes vienas prakses ietvaros praktikantu nereti norīko praktizēties vairāku nozaru prakses vietās, lai pēc iespējas kvalitatīvāk tiktu izpildīti prakses programmās paredzētie uzdevumi. Vēl izglītības iestādes norāda, ka no potenciālajām prakses vietām vēlētos savlaicīgi (vēlams kalendārā gada sākumā) saņemt pieteikumus, kuros norādīts, cik praktikantu tās varētu uzņemt.

No 33 prakses vietu prakses vadītājiem saņemtas 43 aptaujas anketas. Prakses vadītāji pārsvarā ir apmierināti ar praktikanu teorētisko sagatavotību, vien daži norāda, ka topošajiem speciālistiem trūkst kādu specifisku zināšanu, piemēram, grāmatvedībā, ekonomikā vai citā jomā. Savukārt daži laukkopības nozares prakses vadītāji vērš uzmanību uz to, ka trūkst detalizētu metodisko norādījumu par praksi, kā arī, prakses laiks ir mazliet par īsu, lai pilnībā apgūtu visu prakses programmu paredzēto.

Visas trīs prakses izpildē iesaistītās puses – praktikants, prakses vieta un izglītības iestāde – atzīst, ka savstarpējā sadarbība ir pietiekama un radušās konfliktsituācijas tiek veiksmīgi risinātas.

Arī nākamajā gadā būs paredzēts atbalsts atzītajām prakses vietām. 2008. gadā tas bija 10 latu dienā par vienu praktikanu. Prakses vietai praktikantam jānodrošina

- prakses programmas izpilde;
- praktikanta izmitināšana un ēdināšana;
- praktikanta apdrošināšana pret nelaimes gadījumiem uz laiku, kurā viņš atrodas prakses vietā.

Prakses vieta nedrīkst būt praktikanta pirmās pakāpes radnieku īpašums.

Atbalsts tiek piešķirts, ja prakses ilgums nav mazāks par piecām dienām. Atbalstu var saņemt ne vairāk kā par pieciem vienlaikus praksē esošiem praktikantiem (izņēmums ir SIA „Latvijas Lauksaimniecības universitātes mācību un pētījumu saimniecība „Vecauce”).

Pirms prakses sākuma prakses vieta slēdz līgumu ar Lauku atbalsta dienesta reģionālo lauksaimniecības pārvaldi. Šim dokumentam tiek pievienots trīspusējais

līgums starp prakses vietu, izglītības iestādi un praktikan-
tu. Līgums tiek slēgts arī par prakses daļu, kas turpināsies
nākamajā gadā. Ja prakses vietas pārstāvis līgumu ierodas
slēgt jau pēc prakses sākuma, Lauku atbalsta dienesta
reģionālajai pārvaldei ir tiesības atbalsta maksājumu
atteikt.

Atbalstāmo prakses vietu atzišanu veic SIA „Latvijas Lauku
konsultāciju un izglītības centrs” saskaņā ar konkursa
nolikumu. Ar to var iepazīties LLKC mājaslapā www.llkc.lv
sadaļā *Pakalpojumi/Atbalstāmo prakses vietu atzišana*.
Turpat var apskatīties atzīto atbalstāmo prakses vietu
reģistru.

Konkurss parasti tiek izsludināts gada sākumā, drīzumā
pēc Ministru kabineta noteikumu „Noteikumi par ikgadējo

valsts atbalstu lauksaimniecībai un tā piešķiršanas kār-
tību” apstiprināšanas (2008. gadā – februārī). Pieteikša-
nās laiks – 2 nedēļas no izsludināšanas sākuma. Šajā
laika periodā piesakās gan tās prakses vietas, kas
nekad nav piedalījušās konkursā, gan arī tādās, kam
sertifikāta derīguma termiņš beidzas attiecīgajā gadā,
jo izsniegtais sertifikāts ir derīgs trīs gadus.

Informāciju par konkursa izsludināšanu iespējams
iegūt presē, SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglīti-
bas centrs” (tālr. 63007563, 22018942), LLKC Lauku
attīstības birojos visā Latvijas teritorijā, LLKC mājaslapā
www.llkc.lv.

Sagatavoja LLKC Tālākizglītības nodaļas
vecākā speciāliste Jolanta Sūna

SIA “Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” piedāvā

Aktualitātes lauksaimniecības dzīvnie- ku mākslīgajiem apsēklotājiem un ciltsdarbā nodarbinātajām personām

2008. gadā pēc Zemkopības ministrijas pasūtījuma tika
pārstrādātas mācību programmas dzīvnieku mākslīgajiem
apsēklotājiem un ciltsdarbā nodarbinātajām personām.
Izmaiņas veiktas pamatkursu programmās visām dzīvnie-
ku sugām, gan kvalifikācijas paaugstināšanas program-
mās. Šīs izmaiņas nodrošina, ka tematika nav vienāda pa-
matkursos un kvalifikācijas paaugstināšanas kursos. Līdzī-
gi kā pamatprogrammās, arī kvalifikācijas paaugstināšanas
sistēmā tika ieviesti jauninājumi. Kvalifikācijas

paaugstināšanas programmas nosaka, ka, lai atjaunotu
sertifikātu, tad 5 gadu laikā jāapgūst 26 stundas teorē-
tiskās mācības un 4 stundas praktiskās mācības. Tas
attiecas gan uz ciltsdarbā nodarbinātajām personām,
gan dzīvnieku mākslīgajiem apsēklotājiem. No minēta-
jām kopīgajām 30 kursa stundām, 16 stundās jāapgūst
obligātās tēmas un 14 stundās izvēles tēmas, kas saistī-
tas ar darba pienākumiem attiecīgajā nozarē. SIA
„Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” piedā-
vā klausītājiem kursus pamatprogrammu apguvei un
kvalifikācijas paaugstināšanai ciltsdarbā nodarbinātām
personām.

Novembrī un decembrī mūsu iestāde plāno sekojošus
kursus:

Ciltsdarbā nodarbinātajām personām

Tēma	Dalībnieki	Norises laiks	Norises vieta	Atbildīgā persona
Kvalifikācijas paaugstināšanas kursi	Dažādu dzīvnieku sugu pārraugi	14.11.2008.	Smiltenes tehnikums, „Kalnamuiža”	I. Kalnītis 29175921
		21.11.2008	Aizkraukle, Lāčplēša iela 1, Rajona padome	I. Kalnītis 29175921
		28.11.2008	Liepājas raj. Skolas ielā 5, Durbes kultūras nams	I. Kalnītis 29175921

Dzīvnieku mākslīgajiem apsēklotājiem

Tēma	Dalībnieki	Norises laiks	Norises vieta	Atbildīgā persona
Kvalifikācijas paaugstināšanas kursi dzīvnieku mākslīgajiem apsēklotājiem	Dzīvnieku mākslīgie apsēklotāji	26.11.2008	Valkas rajons, Brantu pag., SIA Vidzemīte	G. Švarce 26344474
		3.12.2008	Liepāja, Bāriņu iela 15	
		11.12.2008	Ogre, Brīvības iela 15 – 177 (Kultūras centrs)	

Svaigpiena paraugu noņēmējiem

Tēma	Dalībnieki	Norises laiks	Norises vieta.	Atbildīgā persona
Svaigpiena paraugu noņemšana	Šoferi piena pieņēmēji	26.11.2008	Tukums, Veidenbauma ielā 9	L. Stūrmane 26148820

SVARĪGĀKIE DATUMI, KURUS LAUKU UZŅĒMĒJS NEDRĪKST AIZMIRST 2008. GADA DECEMBRĪ

	Termiņš											
	Novembris			Decembris			Janvāris					
	1	3	15	25	30	1	3	5	15	19	25	31
Platības maksājumi												
Papildu valsts tiešie maksājumi (PVTM)												
Šķiedras līnu pirmapstrādes atbalsts												
Lauksaimniecības risku fonds												
Lauku attīstības programmas pasākumi												
Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai (ietverot ar lauksaimniecību nesaistītu darbību dzādošanu)												
Enerģijas ražošanas no lauksaimnieciskās un mežsaimnieciskās izcelsmes biomasas												
Atbalsts daļēji naturālo saimniecību pārstrukturēšanai												
Tūrisma aktivitāšu veicināšana												
Lauku mantojuma saglabāšana un atjaunošana												
Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem												
Meža ekonomiskās vērtības uzlabošana												
Mežsaimniecības ražošanas potenciāla atjaunošana ugunsgrēku un dabas katastrofu radīto postījumu vietās												
Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem												
Atbalsts piesārņoto vietu attīrīšanai												
Iesniegums par pārbaudāmā bulļa mēlīti (pirmplēni)												
Iesniegums šķirnes saimniecībām par jauncūku (cūcīnu, kuilīti), kurai ir veikts produktivitātes tests												
Iesniegums šķirnes saimniecībām par vecvecāku un vecvecāku sivēnmāti, kura atražo vaisiņas cūciņas												
Atbalsts par cukkopības selekcijas organizācija iegādātu cūcīnu un kuilīšu produktivitātes uzskaiti												
Atbalsts par sertificētiem šķirnes vaisiņas ērzeļiem, vaisiņas ērzeļu, jaunzīgu un kumēlu sagatavošanu un pārbaudes veikšanu												
Atbalsts kursiem, semināriem, konferencēm (dalībai un organizēšanai)												
Atbalsts prakses saimniecībām												
Atbalsts apdrošināšanas polisi iegādes izdevumu segšanai												
PVN mēneša deklarācija un maksāšanas termiņš												
Nekustamā īpašuma nodoklis												
Maksāšanas termiņš												

* Iesniegums jāiesniedz ne vēlāk kā 6 mēnešus pēc lieldopa nokaušanas vai eksporta

Termiņš, kura laikā var iesniegt pieteikumu, iesniegumu vai atskaiti.

Iesniegumu un atskaišu apkopošanas datums vai iesniegšanas beigu datums.

* Tikai tām zemnieku saimniecībām, kuras šo termiņu PVN atskaišu iesniegšanai ir saskanojušas ar VID.